

Зміст

ВСТУП.....	3
Розділ 1.Поняття міжнародних спорів.....	6
1.1.Класифікація міжнародних спорів.....	7
1.2.Засоби врегулювання міжнародних спорів.....	9
Розділ 2.Дипломатичні засоби врегулювання міжнародних спорів.....	11
2.1.Переговори.Консультації.Обстеження.....	12
2.2.Посередництво.Примирення.....	14
Розділ 3.Судовий спосіб вирішення міжнародних спорів.....	16
3.1.Міжнароднимй арбітраж.....	17
3.2.Судовий розгляд.....	19
3.3Звернення до регіональних органів або угод....	21
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	28

ВСТУП

Відповідно до ст. 18 Конституції зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права [4]. Історія становлення мирного вирішення міжнародних спорів бере свій початок з Гаазьких конференцій 1899 та 1907 років, які являють собою перше узагальнення політико-правових норм і звичаїв щодо мирного вирішення міжнародних спорів [7]. Відповідно до цих конвенцій держави-учасниці дійшли згоди щодо мирного вирішення своїх міжнародних суперечок та намагання уникати звернення до сили при розв'язанні конфліктів між собою. Так, конвенціями регламентовані непевні мирні засоби вирішення спорів (добрі послуги, посередництво, переговори, слідчі комісії та ін.) і передбачено створення Постійного третейського суду [1]. Саме з початку ХХ ст. можна говорити, що почалися перші спроби врегулювання конфліктів без застосування сили. Принципи мирного вирішення міжнародних спорів, які забезпечують мирне співіснування держав лежать в основі стабільного функціонування міжнародного співтовариства [14].

Вступаючи у світове співтовариство, всі держави беруть на себе зобов'язання здійснювати свою міжнародну діяльність відповідно до основних принципів міжнародного права. Міжнародне співтовариство напрацювало і використовує певні механізми у збереженні міжнародного миру і безпеки. Одним із таких принципів є принцип вирішення міжнародних спорів мирними способами. **Актуальність теми роботи** полягає у тому, що все частіше між державами загострюються відносини і необхідно приділяти особливу увагу підтриманню і збереженню дружніх відносин між державами та іншими суб'єктами міжнародного права, але на прикладі війни в Україні можна сказати, що далеко не всі країни готові вирішувати конфлікти мирним шляхом, а вдаються до воєнного розв'язання спору. Міжнародний спір можна визначити як формально

(об'єктивно) виражену суперечність між суб'єктами міжнародного права з питання факту або права.

Хотілося б детальніше проаналізувати, які ж існують на сьогодні мирні способи вирішення спорів.

Мета курсової роботи полягає в глибокому вивченні поняття «міжнародні спори», його суспільної значимості, види та шляхи розв'язання.

Для здійснення зазначеної мети служать наступні **завдання** :

- Визначення поняття та характеристики міжнародних спорів ;
- Простежити історію розвитку розв'язання міжнародних спорів мирним шляхом ;
- З'ясувати види розв'язання міжнародних спорів мирним шляхом; Визначити процес розв'язання цих спорів мирним шляхом ;

Об'єктом дослідження є відносини між державами, а саме спори, конфлікти, суперечки.

Предметом курсової роботи є розв'язання міжнародних спорів мирним шляхом.

Об'єкт дослідження курсової роботи – міжнародне законодавство, законодавство України, практика із розв'язання міжнародних спорів мирним шляхом.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані наступні методи :

- Теоретичні: аналіз, синтез, систематизація, зіставлення, класифікація , порівняння науково-юридичних джерел інформації, що дозволило узагальнити та систематизувати погляди вчених на питання, яке вивчається.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані в роботі висновки й пропозиції можуть бути використані у :

- Науково-дослідній сфері – для подальших наукових досліджень щодо мирного вирішення міжнародних спорів;
- Сфері правотворчості – для вдосконалення законодавства щодо розв’язання спорів між державами мирним шляхом.

Структура та обсяг курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, розділів, висновків, списку використаної літератури та витягу з анти плагіату. Загальна кількість сторінок – 28.

Розділ 1. Поняття міжнародних спорів

Міжнародний спір – це юридичний факт, констатація наявності якого вимагає від його учасників та інших заінтересованих суб'єктів міжнародного права реалізації принципу мирного вирішення міжнародних спорів. Спір характеризується наявністю конкретних розбіжностей між державами, котрі мають бути визнані (підтверджені) державами, в іншому випадку мова не йде про спір[10].

У Статуті ООН для кваліфікації конфліктних відносин використовуються поняття "*спір*" та "*ситуація*", але їх визначення не наводяться. Згідно з доктриною міжнародного права, а також практикою Ради Безпеки і Міжнародного Суду ООН

- Спір має місце у випадку, коли держави взаємно пред'являють претензії з приводу одного і того ж предмету спору;
- Ситуація виникає, коли зіткнення інтересів держав не супроводжується взаємним пред'явленням претензій, хоч і породжує непорозуміння між ними[13].

Ситуація - це певні обставини, що зачіпають загальні інтереси держав чи міжнародного співтовариства загалом. Такі обставини можуть виникати за відсутності взаємних спірних питань між державами (наприклад, громадянська війна). [20] Ситуація – значно ширше поняття і може включати спір або призводити до його виникнення. Будь-який спір створює ситуацію. У контексті Статуту ООН відмінність між спором та ситуацією є передусім важлива з точки зору повноважень Ради Безпеки та Генеральної Асамблеї. Спори та ситуації, що можуть становити загрозу підтримці міжнародного миру та безпеки, є окремою категорією. Рада Безпеки уповноважена проводити розслідування будь-якого спору чи ситуації з метою встановлення, чи може продовження такого спору чи ситуації загрожувати підтримці міжнародного миру та безпеки. Якщо такий

характер спору (чи ситуації) було встановлено, Рада Безпеки ООН може рекомендувати процедуру, яку вона вважає варто застосувати для мирного вирішення. Якщо держави і надалі не можуть вирішити такий спір мирними засобами, вони зобов'язані передати спір на розгляд Ради Безпеки ООН. У такому разі, діючи на підставі ст. 37 Статуту ООН, Рада Безпеки може рекомендувати умови, на яких варто вирішити такий спір (а не лише процедуру). Так, Рада Безпеки ООН уповноважена розглядати не лише спори, а й ситуації, що можуть загрожувати міжнародному миру чи безпеці[22].

Існування певних відмінностей ще не зумовлює наявності спору між державами. Після визнання факту існування спору виникає обов'язок вирішити цей спір. Міжнародний спір має вирішуватися лише мирними засобами на основі принципу мирного розв'язання міжнародних спорів.

1.1.Класифікація міжнародних спорів

Класифікація міжнародних спорів у науковій літературі здійснюється за різними критеріями:

- 1) за ступенем безпеки для міжнародного миру;
- 2) за об'єктом або предметом спору (*політичні, юридичні, економічні, соціальні, військово-політичні*);
- 3) за просторовим розповсюдженням (*локальні, регіональні, глобальні*);
- 4) за колом суб'єктів чисторін (*двосторонні, багатосторонні*)[17].

Найпоширенішими є політичні та юридичні міжнародні спори.

Пункт 3 ст. 36 Статуту ООН передбачає, що спори юридичного характеру, за загальним правилом, передаються в Міжнародний суд[17]. Своєю чергою, ст. 36 Статуту Суду передбачає, що такі юридичні спори можуть стосуватись тлумачення договору, будь-якого питання міжнародного права, наявності факту, який, якщо він буде встановлений, означатиме порушення міжнародного зобов'язання, характеру та розмірів відшкодування за порушення міжнародного зобов'язання[1]. Водночас це не означає, що всі спори з таких питань є юридичними. Суд неодноразово наголошував у своїх рішеннях, що кожний спір має і юридичні, і політичні елементи. У кожному конкретному випадку Суд самостійно встановлює, чи переданий на його розгляд спір є юридичним (повністю чи у частині), та, у разі спору щодо підсудності справи, приймає окрему ухвалу (п. 6 ст. 36).

Ці спори можуть виникати у різних сферах діяльності держав, щодо тлумачення або застосування того чи іншого міжнародного договору, у разі виникнення питання про відповідальність тощо (юридичні спори). Політичні спори не передаються на розгляд судів та арбітражів, а вирішуються політичними засобами.

Згідно зі Статутом ООН важливе значення має поділ міжнародних спорів на такі, продовження яких може загрожувати підтриманню міжнародного миру і безпеки, і спори, що не мають таких ознак (ст. 33)[1]. Перші в доктрині називаються кваліфікованими, останні - звичайними.

1.2. Засоби врегулювання міжнародних спорів

У 1889 р. I Гаазька мирна конференція створила комісію з питань посередництва і третейського суду та прийняла Конвенцію про мирне вирішення міжнародних суперечок. 1907 року II Гаазька мирна конференція переглянула прийняту конвенцію, а у 1928 р. було прийнято паризький договір "Про відмову від війни" (Пакт Бріана-Келлога), згодом Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1975 р., Манільську декларацію про мирне вирішення спорів 1982 р.[16].

Таким чином, основними джерелами мирних засобів розв'язання міжнародних спорів є:

- Конвенція "Про мирне вирішення міжнародних суперечок" 1907 р.;
- Статут ООН 1945 р.;
- Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1975 р.;
- принципи врегулювання спорів та Положення процедури Наради з Безпеки та Співробітництва в Європі з мирного врегулювання спорів 1991р.

Відповідно до цих конвенцій держави-учасниці дійшли згоди щодо мирного вирішення своїх міжнародних суперечок та намагання уникати звернення до сили при розв'язанні конфліктів між собою. Так, конвенціями регламентовано певні мирні засоби вирішення спорів (добрі послуги, посередництво, переговори, слідчі комісії та ін.) і передбачено створення Постійного третейського суду [14]. Саме з початку XX ст. можна говорити, що почалися перші спроби врегулювання конфліктів без застосування сили.

Принципи мирного вирішення міжнародних спорів, які забезпечують мирне співіснування держав лежать в основі стабільного функціонування міжнародного співтовариства.

Розділ 2. Дипломатичні засоби врегулювання міжнародних спорів

Під **засобами мирного розв'язання спорів** необхідно розуміти способи та процедури врегулювання спорів між суб'єктами міжнародного права відповідно до принципів міжнародного права без застосування примусу в будь-якій формі[19].

Загалом розрізняють два основних способи вирішення міжнародних спорів: *дипломатичний і судовий*. Дипломатичні процедури не завжди приводять до ефективного й остаточного розв'язання спорів, оскільки держави, що беруть участь у спорі, залишають за собою право прийняття остаточного рішення. При застосуванні судових процедур держави погоджуються та підпорядковуються рішенням, зміст якого їм на початку процедури не відомий[14].

Згадані міжнародно-правові документи перелічують такі мирні засоби вирішення міжнародних спорів: *переговори, обстеження, посередництво, примирення, арбітраж, судовий розгляд, звернення до регіональних органів або угод*, а також інші засоби.[1] Переговори, обстеження, посередництво, примирення належать до дипломатичних способів вирішення міжнародних спорів; судові процедури - це *міжнародні судові установи, різні третейські суди і арбітраж*.

У міжнародно-правовій доктрині найпоширенішим є поділ мирних засобів вирішення міжнародних спорів на **дипломатичні (політичні)** та **правові (судові)**[9].

До дипломатичних належать *переговори, посередництво, обстеження та примирення*, до правових – *арбітраж і судовий порядок*.

Усі засоби, крім переговорів, передбачають залучення третьої сторони, що зобов'язана запропонувати свій варіант вирішення спору.

Основні **відмінності** цих двох типів засобів вирішення спорів полягають у такому:

- а) правовим засобам притаманне ухвалення рішення на основі міжнародного права; політичний засіб дозволяє занадто вільне тлумачення міжнародного права або встановлення спірними сторонами нової норми, а тому компроміс сторін є необхідною умовою;
- б) правовий засіб передбачає прозорі та публічні процедури, третя сторона є незалежною від стороннього впливу, насамперед спірних сторін; для політичних засобів конфіденційність зазвичай є умовою досягнення рішення, оскільки політична воля сторін надзвичайно залежна від суспільної думки;
- в) рішення, запропоноване в результаті застосування правового засобу, завжди юридично обов'язкове для сторін; рішення, досягнуте в рамках політичного засобу, переважно є рекомендаційним[14].

2.1. Переговори. Консультації. Обстеження.

Переговори є основним засобом мирного вирішення міжнародних спорів. Саме переговори згадані першими у списку мирних засобів у ст. 33 Статуту ООН. Переговори можуть бути і складовою частиною (етапом) інших засобів, зокрема посередництва. Вони є найбільш ефективним та гнучким засобом мирного вирішення спорів[14]. Процес організації та проведення переговорів може значно відрізнятись залежно від предмета спору, кількості сторін, значущості спору з огляду підтримання міжнародного миру та безпеки, готовності держав до прямих переговорів.

Процес та процедура проведення переговорів включають такі елементи, як *згода на переговори, визначення кола учасників, предмета та мети, місця, часу, форми, регламенту, мови тощо.*

Так, згода на проведення переговорів може бути пов'язана із самим фактом визнання чи не визнання іншого суб'єкта стороною спору чи навіть визнання окремого суб'єкта міжнародного права. Водночас проведення переговорів без участі всіх сторін спору та зацікавлених держав не може привести до ефективного та справедливого вирішення спору. Місце проведення переговорів повинно забезпечити рівність сторін, гарантії безпеки та сприятливі умови. Визначення часу проведення переговорів може суттєво вплинути на рішення держави щодо участі у переговорах[4]. Так, у квітні 2009 р. Ізраїль не брав участі у міжнародній конференції з питань боротьби із расизмом, посилаючись на факт, що відкриття конференції припадає на національний день пам'яті жертв Голокосту.

Учасники переговорного процесу повинні мати відповідні повноваження, які б дозволили їм, з одного боку, ефективно вести переговори, а з іншого – уможливлювали досягнення мети самих переговорів. Без спеціальних повноважень переговори уповноважені вести глави держав, а також, як правило, міністри закордонних справ, глави дипломатичних представництв. За підсумками проведених переговорів сторони можуть обмінюватись нотами, підписувати протоколи чи закріплювати результати у будь-який інший спосіб, погоджений самими сторонами[20]. Відомі факти заперечення державою повноважень свого представника щодо підписання спільних документів у результаті переговорів.

Окремим видом переговорів є **консультації**. Низка міжнародних договорів містять положення щодо проведення обов'язкових консультацій у випадку виникнення спорів між сторонами таких угод. Положення, зокрема, містять Договір про принципи діяльності держав з використання і дослідження космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, 1967 р., Договір про заборону розміщення на дні морів і океанів і в його надрах ядерної зброї і інших видів зброї масового знищення 1971 р., Конвенція про заборону розробки, виготовлення і накопичення запасів бактеріологічної (біологічної)

зброї і токсинів і їх знищення 1972 р., Конвенція ООН з морського права 1982 р.[3,6].

Обстеження- такий засіб мирного врегулювання, до якого вдаються у тих випадках, коли сторони спору розходяться в оцінці фактичних обставин, що призвели до спору. [23]Для здійснення процедури обстеження сторони створюють на паритетних засадах міжнародну слідчу комісію, іноді на чолі з представником третьої держави або міжнародної організації. Слідча комісія повинна формуватися на підставі спеціальної угоди між сторонами. В угоді визначаються факти, що підлягають розслідуванню, порядок і терміну творення комісії, обсяг повноважень її членів, місце перебування комісії тощо. Результати роботи комісії фіксуються в доповіді, яка має обмежуватися лише встановленням фактів. За сторонами зберігається повна свобода використання висновків слідчої комісії на свій розсуд.

2.2.Посередництво.Примирення

Іноколи сторони спору не можуть вести переговори у зв'язку з відсутністю прямих контактів між ними (наприклад, стан збройного конфлікту). Інші держави, що не є сторонами спору, можуть пропонувати свої "добрі послуги", або виступати у такій ролі на запрошення однієї з сторін спору. У цей спосіб третя держава може вести перемовини зі сторонами спору з метою спонукати їх до початку переговорного процесу, обміну первинними умовами щодо умов проведення таких переговорів, проте участі у самих переговорах не бере[7].

У разі, якщо третя держава пропонує чи передає сторонам умови можливого вирішення спору, вона виступає у ролі посередника. Тому на посередництво третьої сторони необхідна згода всіх держав, що є сторонами спору. Посередництво має на меті сприяти переговорному процесу за суттю, обміну

первинними позиціями щодо спору та вирішенню спору як такого. Посередник може у деяких випадках давати свої пропозиції щодо вирішення спору, а не лише передавати взаємні пропозиції сторін спору. Жодна держава не має обов'язку виступати посередником. Часто посередниками виступають і фізичні особи, зокрема глави держав. Відома роль Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй як посередника у вирішенні низки міжнародних спорів.

Примирення (погоджувальна процедура) - це не лише з'ясування фактичних обставин, а й вироблення конкретних рекомендацій для сторін спору. У разі застосування погоджувальної процедури, як і у випадку з обстеженням, утворюють на паритетних засадах міжнародну погоджувальну комісію, яка і виробляє свої рекомендації, при чому висновки цієї комісії мають факультативний характер, тобто не є юридичнообов'язковими для сторін, що беруть участь у спорі[9].

Розділ 3. Судовий спосіб вирішення міжнародних спорів

Складність у вирішенні міжнародних спорів полягає у різному баченні ситуації, в якій кожна зі сторін має власні інтереси, що не відповідають інтересам іншої, тому вони не завжди знаходять спільну мову. Різні категорії суб'єктів міжнародного права завжди мають власні позиції відстоювання інтересів, які здебільшого є суб'єктивними і формують значну складність у вирішенні проблеми[14].

Грунтуючись на основі принципу справедливості, на міжнародній арені діють судові інституції. Суди врегульовують спори на рівні як універсальному, так і регіональному. Історично склалося, що спори поділяються на галузі: економічні, публічні, політичні, приватні тощо. В залежності від того, який спір виник, учасники звертаються до відповідної судової структури. Так само для розв'язання міжнародних суперечок застосовують трибунали, арбітражі, міжнародні суди та ін. Коли сторонами у спорі є суб'єкти міжнародного права, то потрібно обрати суд відповідно до юрисдикції якого відноситься підвідомчість того питання, з яким звертаються сторони[10].

Ефективним шляхом урегулювання міждержавних спорів і конфліктів є судові засоби, що застосовуються в разі неможливості вирішення суперечностей дипломатичним шляхом. Тому дослідження проблематики міжнародної судової процедури, зокрема напрямків її впливу на міжнародні відносини, є актуальним і необхідним у праксеологічному та теоретико-доктринальному аспектах.

Завданням міжнародної судової процедури є пошук норми міжнародного права, що регулює дію або відповідальність сторін у тій чи іншій спірній ситуації. Приходько А.В. підкреслює, що вирішення спорів як засіб забезпечення миру можливе за таких обставин: коли небезпека миру виходить з самого спору і коли мир ще не порушений воєнними діями [18].

Отже, **міжнародна судова процедура** – це засіб мирного вирішення міжнародних спорів, який включає прийняття установчого договору про створення міжнародного суду і здійснення заходів з організації його діяльності, питання його юрисдикції і компетенції, а також процесуально-правову форму звернення до міжнародного суду, письмовий та усний процес розгляду справи, винесення і виконання рішень, постанов і консультативних висновків, що здійснюється на основі норм і принципів міжнародного права[10].

Міжнародна судова процедура і міжнародне судочинство та міжнародний судовий розгляд за своїм змістом є тотожними поняттями, основною метою яких є розгляд міжнародних спорів і винесення законного і справедливого рішення чи консультативного висновку на основі норм міжнародного права

3.1 Міжнародний арбітраж

Міжнародний арбітраж - один з найстаріших засобів вирішення спорів. Сучасна історія цього механізму бере початок із договору 1794 р. між Великою Британією та США про дружбу, торгівлю та навігацію. Відповідно до нього були створені змішані комісії, які мали вирішувати не врегульовані питання між сторонами. Міжнародний арбітраж відносять до судових засобів мирного вирішення міжнародних спорів. Відповідно до Гаазької конвенції 1899 р., метою міжнародного арбітражу є вирішення спорів між державами суддями, що обрані самими державами, на основі дотримання права. Звернення до міжнародного арбітражу покладає обов'язок добровільно виконувати його рішення. Згідно з Гаазькою конвенцією, був створений список суддів, з якого держави могли вибрати арбітрів[12].

Таким чином, у 1900 р. Виникла Постійна палата третейського суду. Сьогодні її роль також важлива для обрання суддів Міжнародного суду ООН.

Склад і порядок діяльності арбітражу регулюється окремою угодою між державами щодо конкретного спору, який називається компромісом. Міжнародні арбітражі розглядали різні за предметом спори. У 1977 р. Велика Британія та Франція передали спір щодо розмежування континентального шельфу до міжнародного арбітражу. Як правило, сторони у справі призначають суддів (арбітрів), які обирають голову (суперарбітра). Низка міжнародних угод містять правила створення арбітражу для вирішення спорів щодо тлумачення та застосування таких угод[15].

Склад і порядок діяльності арбітражу регулюється окремою угодою між державами щодо конкретного спору, який називається **компромісом**. У ній сторони регламентують: порядок визначення складу арбітрів; предмет спору; компетенцію арбітражу; процедуру розгляду справи; характер і джерела норм, на підставі яких має бути ухвалене рішення; порядок винесення рішення; юридичну обов'язковість рішення.

У міжнародному праві існує дві форми міжнародного арбітражу:

- арбітраж, створення якого передбачається у міжнародних договорах для вирішення спорів, які виникають при виконанні та тлумаченні останніх(інституційний або постійний арбітраж);
- арбітраж, який створюється для вирішення конкретного спору, - арбітраж ad hoc (ізолюваний), який після виконання своїх функцій припиняє існування, тобто має тимчасовий характер[12].

Дві форми арбітражу існують паралельно, але іноді можуть мати змішаний характер.

Якщо компроміс укладається після виникнення конкретного спору, має місце арбітраж ad hoc. Також можлива попередня домовленість про арбітраж як засіб врегулювання потенційного спору, що закріплюється в договорі з певного питання або у спеціальному договорі про арбітраж. У цьому разі має місце постійний арбітраж. Його юрисдикція може бути обов'язковою або факультативною (добровільною)[9].

Враховуючи сучасний розвиток міжнародного арбітражу, деякі науковці виділяють три його види:

1. Загальний арбітраж, що розглядає спори з політичною складовою, наприклад, територіальні, прикордонні, дипломатичні спори.
2. Спеціальний арбітраж для вирішення спорів у технічних та спеціальних сферах відносин між державами.
3. Спеціалізований арбітраж. Сфера дії охоплює вузьку направленість співробітництва держав: захист інвестицій, угоди в торговельній та економічних сферах, угоди про повітря несполучення.[8]

Конвенція з морського права 1982 р. Передбачає створення окремого Міжнародного трибуналу з морського права. Це підтверджує тенденцію до спеціалізації вирішення міжнародних спорів судовими засобами.

3.2. Судовий розгляд

Міжнародні спори можуть бути передані за взаємною згодою держав на вирішення **міжнародного судового органу**. Як правило, такі судові органи утворюються на основі договору при міжнародних організаціях як

універсального, так і регіонального характеру. Існує певна відмінність при вирішенні спорів міжнародними судами й арбітражами:

- Склад міжнародного арбітражу для кожного спору значною мірою залежить від волі держав, які є учасниками спору, тоді як міжнародний суд складається незалежно від волі сторін.
- При арбітражному розгляді сторони самі визначають на компромісній основі компетенцію третейського суду та процедуру розгляду спору. Стосовно правової компетенції і діяльності міжнародного суду - вони знаходять своє відображення у стабільному правовому акті" який визначає його статус. А окремі деталі функціональної регламентації встановлюються самим судом.[8]

Міжнародна судова процедура має багато спільного з третейським судом. До найістотніших факторів, які обумовлюють схожість між судом та арбітражем, належать остаточність рішення і його юридичнообов'язковий характер для сторін у спорі. Відмінність же полягає у порядку їх створення і стосується переважно способу формування, функціонування, чисельності та особистого складу.

Першим постійним міжнародним судом стала Постійна палата міжнародного правосуддя, статут якої був прийнятий Лігою Націй 1920 р.

Серед міжнародних судових органів можна виділити:

- Міжнародний суд Організації Об'єднаних Націй;
- Суд Європейського Союзу;
- Європейський суд з прав людини Ради Європи;
- Міжамериканський суд з прав людини.

Міжнародний суд — головний судовий орган Організації Об'єднаних Націй, до юрисдикції якого входять усі питання, що передаються йому державами, і

всі питання, передбачені Статутом ООН і чинними договорами і конвенціями. Цей орган складається з 15 суддів, яких окремо обирають Генеральна Асамблея і Рада Безпеки на дев'ять років. Судді обираються за рівнем кваліфікації, а не за національною ознакою. Проте не може бути обрано двоє суддів з однієї країни. Суд міститься у місті Гаага (Нідерланди) [21].

Суд Європейського Союзу (також Європейський суд, Суд справедливості) — є офіційною інституцією Європейського союзу, яка охоплює всю судову владу ЄС. Таким чином, термін «Суд справедливості Європейського Союзу» позначає всю судову систему ЄС в сукупності і включає:

- **Європейський Суд справедливості** — найвища ланка судової системи Європейського Союзу;
- **Загальний Суд** (раніше Суд (Трибунал) першої інстанції створений у 1989 році та перейменований Лісабонським договором на Трибунал)[14].

Європейський суд із прав людини — постійний самостійний орган, створений державами-учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у 1950 р.[24].

Міжамериканський суд із прав людини — автономний судовий орган, який має функції застосування та тлумачення Міждержавної конвенції. Право передачі справ до Суду мають тільки держави-учасниці Конвенції та Міжамериканська комісія з прав людини.

3.3.Звернення до регіональних органів або угод

Історично більшість територіальних суперечок вирішувалась силою, і у переважній більшості держав ця проблема виявлялася в тенденціях до сепаратизму, нерідко закінчуючись сецесією, під якою розуміють здійснення певною організованою соціальною групою сепаратистських дій, спрямованих на створення суверенної держави або на інтеграцію з іншою суверенною державою. О.О. Мережко зазначає, що влада і самостійність держав зменшується під впливом регіональних інтеграційних процесів[17].

Статут ООН звертає увагу і на можливість вирішення спорів за допомогою звернення до регіональних органів або угод (ч. 1 ст. 33) [1]. Даному питанню присвячений навіть окремий розділ. Такими угодами на разі виступають Європейська конвенція 1957 р. про мирне вирішення спорів і Американський договір 1948 р. про мирне вирішення спорів. Віддають належне і наступні мрегіональним органам: Ліга арабських держав, Організація американських держав, Африканський союз, Рада Європи, Асоціація держав Південносхідної Азії, Організація з питань безпеки та співробітництва в Європі тощо. За Статутом Організації Об'єднаних Націй останні, під час мирного врегулювання спорів, наділені певною, але обмеженою самоврядністю[19].

Статут ООН надав регіональним структурам відносну самостійність у мирному врегулюванні спорів. Критерієм розмежування повноважень є характер міжнародних спорів. Компетенція ООН охоплює спори, продовження яких може загрожувати або в дійсності загрожує міжнародному миру та безпеці. Сфера дії регіональних організацій обмежена місцевими спорами, під якими прийнято розуміти спори між державами певного географічного району, продовження яких не загрожує підтриманню міжнародного миру та безпеки всередині або поза межами цього району[13].

ВИСНОВКИ

Отже, міжнародний спір – це конфлікт, вирішення якого не може загрожувати міжнародному миру та безпеці, або ситуація, коли сторони висловили взаємні претензії один до одного, а держави обґрунтовують свої вимоги законними інтересами та нормами міжнародного права. Будь-який міжнародний спір характеризується наявністю розбіжностей у питанні факту чи верховенства права, тобто конфліктом інтересів між двома суб'єктами міжнародного права. Зіткнення інтересів неминуче призводить до протиріч між суб'єктами міжнародних відносин, дослідження та узагальнення поняття міжнародного спору дає можливість розуміння предмета вирішення його мирними засобами. Юридичні засоби вирішення міжнародних спорів та шляхи вирішення цих конфліктів є багато етапним процесом, що складається з аналізу та оцінки ситуації, створення плану вирішення ситуації, вибору засобів та методів вирішення конфлікту та прогнозування наслідків. Держави повинні діяти добросовісно, щоб уникнути спалаху суперечок, і повинні прагнути до вирішення їх суперечок оперативно і справедливо.

З огляду на вище викладене, можна говорити, що на сьогодні існує великий арсенал способів вирішення конфліктів без застосування сили та агресії. Вибір того чи іншого засобу залежить від виду конфлікту та ситуації, яка склалася. Проблема підтримання миру й зміцнення міжнародної безпеки, як і раніше, є однією з головних у сучасному міжнародному праві.

Актуальне мирне вирішення конфліктів і для України. Так як у зв'язку з ситуацією, яка склалася на сході нашої країни у 2014 році, нам дійсно потрібно було залучати міжнародний арбітраж для вирішення цієї ситуації, бо у сучасному світі, світі демократії і ліберальних концепцій агресія при вирішенні конфліктів просто недопустима, а отже потрібно вдосконалювати законодавство, саме в міжнародній сфері, тобто укладати угоди та договори, які

б реально допомагали мирно врегульовувати конфлікти або знаходити інші дієві способи для розв'язання проблем.

У наш час тема безпеки дуже актуальна. І зрозуміло, чому. У сучасну епоху постійних воєнних конфліктів потрібен механізм їхнього врегулювання, а особливо запобігання. Колишній Генеральний секретар ООН Бутрос Галі зазначав, що без миру не може бути розвитку й у суспільстві назриватиме конфлікт. А без демократії неможливо досягти істотного розвитку; за відсутності розвитку мир не може зберігатися протягом тривалого часу

Отже, зважаючи на сучасні проблеми та тенденції світового правопорядку, що мають місце розповсюдження засобів масового знищення, гонки озброєнь тощо, керуючись принципом мирного вирішення міжнародних спорів, слід спонукати суб'єктів міжнародного права використовувати мирні засоби для розв'язання міжнародних конфліктів заради підтримання миру, правопорядку та дотримання прав і свобод людини і громадянина у світі

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Статут ООН від 26.06.1945р.// База даних «Міжнародне законодавство»- URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf
2. Конвенція «Про мирне вирішення міжнародних суперечок» 1907 р.// База даних : «Міжнародне законодавство»- URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/141189__547605
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10Ю12Ю1982р.//База даних : «Міжнародне законодавство»- URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00O5WDC64C>
4. Конституція України:офіц. текст. Видавець Паливода А.В.-Київ, 2020- С.18//URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Договір про заборону війни як засобу національної політики (Пакт Бріана-Келлога) від 27.08.1928р.// База даних : «Міжнародне законодавство»- URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_647#Text
6. Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла від 27.01.1967р.//База даних : «Міжнародне законодавство»- URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_480#Text
7. Домовленість про правила та процедури вирішення спорів від 15.04.1994р.//База даних : «Міжнародне законодавство»- URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_019#Text
8. Міжнародний арбітраж – основний спосіб вирішення зовнішньоекономічних спорів // Діловий вісник. – 2011. - № 11(210). – С. 8-10.
9. Буроменський М.В. Міжнародне право: навчальний посібник 2006р. С.276-290URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk744109.pdf>

10. Гарбар К. Д. Міжнародний спір: поняття та способи вирішення / К. Д. Гарбар // Молодіжний науковий юридичний форум URL : <https://core.ac.uk/download/286625134.pdf>
11. Динис Г.Г., Онуфрій С.А. Міжнародне публічне право URL : <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21561>
12. Зозуля О.О. Міжнародний змішаний арбітраж: досвід та національна практика. URL : <http://www.disslib.org/mizhnarodnyi-zmishanyi-arbitrazh-dosvid-ta-natsionalna-praktyka.html>
13. Кононенко В.П. ВИРІШЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СПОРІВ МІЖНАРОДНИМ СУДОМ ООН: теорія і практика Монографія Київ–Одеса Фенікс 2018р. С.61-68
14. Корзіна І. В. Шляхи мирного вирішення міжнародних спорів URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9597/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B7%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%86.%20%D0%92.%20%D0%A8%D0%BB%D1%8F%D1%85%D0%B8%20%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
15. Мамон З. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення міжнародних спорів // Теорія і практика інтелектуальної власності URL: http://www.ndiiv.org.ua/Files2/2010_3/mamon.pdf
16. Миколаєнко Я.Ю. Гаазькі конвенції 1899 та 1907рр. про мирне вирішення міжнародних суперечок // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015. – Серія право. – Випуск 32. – Том 3. – С. 179-181.
17. Мережко А. Вопрос о сецессии в международном праве и проблема Нагорного Карабаха / А. Мережко // Международное право и проблемы интеграции. – Баку, 2014. – № 1 (37). – С. 23

18. Приходько А. В. Теоретико-правовий аналіз існуючих альтернативних засобів врегулювання спорів у сфері міжнародного приватного права. Європейські перспективи. 2014. № 8. С. 178–185
19. Пронюк А. В. Сучасне міжнародне право URL: <https://westudents.com.ua/knigi/462-suchasne-mjnarodne-pravo-pronyuk-nv.html>
20. Степаненко К. В. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародне публічне право» .2019р. С.169-183. URL: <https://dduvs.in.ua/wpcontent/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/117.3.pdf>
21. Терещенко О. Вирішення спорів міжнародними судами. URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2011_4/389.pdf
22. Філянїна Л. А. Конспект лекцій з дисципліни Міжнародне право С.86-102 URL: [:https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1117/8.1.pdf](https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1117/8.1.pdf)
23. Чухович Т. В. Забезпечення міжнародної безпеки міжнародно-правовими засобами URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/3209/1/2013_1_chekhovych.pdf

Витяг з антиплагіату

ПОЛЬЗОВАТЕЛЬ

diana_nikytenko@ukr.net

БАЛЛОВ

0

ТАРИФ

Бесплатный доступ (0/0)

МОДУЛИ И КОЛЛЕКЦИИ

Подключено: 1 смотреть

ГЛАВНАЯ / КАБИНЕТ /

ИСТОРИЯ ОТЧЕТОВ [ЗАКРЫТЬ](#)

Отчет №1

ПРОВЕРЕНО: 12.12.2021 13:48:41 ДЛИТЕЛЬНОСТЬ: 00:00:09

ЗАИМСТВОВАНИЯ

31,83%

САМОЦИТИРОВАНИЯ

0%

ЦИТИРОВАНИЯ

0%

ОРИГИНАЛЬНОСТЬ

68,17%

[ОТКРЫТЬ](#)

РЕВИЗИИ

Модуль поиска Интернет 21,3% 0% 0% 78,17%

Краткий отчет

ПАРАМЕТРЫ ПРОВЕРКИ

ЭКСПОРТ

ИСТОРИЯ ОТЧЕТОВ

ВЫЙТИ В КАБИНЕТ

ЕЩЕ НАЙДЕНО ИСТОЧНИКОВ:

17

ЗАИМСТВОВАНИЯ:

25,56%

